

CAPUT VIII.

Differentiam inter Cinnabarin Mineralem & factitiam admittit.

Cinnabarin, uti ex superioribus notum, triplicem diximus: unam animale, ex falsa quorundam sententia: alteram vegetabilem: & tertiam mineralem; huic addidimus etiam factitiam, seu artificialem, & Cinnabarin ζ nii. Videtur quidem similitudo quædam inter Cinnabarin mineralem & factitiam; verum, si rem ipsam accuratius intueamur, multis parasangis differunt. Prior est naturalis, & ex fodinis argenteis eruitur; posterior est artificialis, & arte Chymicâ comparatur; hinc nomine quoque differunt, & quamvis causâ materiali convenire videantur, differunt tamen, cum causa materialis aliter in fodinis, aliter in officinis Chymicorum sit constituta; in fodinis argenteis causa materialis est naturalis & mineralis: in officinis verò Chymicorum ut plurimum factitia est. In colore quidem videtur aliqualis similitudo, in re verò nulla. *Cinnabarin cum dicis*, inquit *Joh. Fr. Picus Mirandula lib. 2. cap. 10. de Auro, quis non retur, te Bulcasis Arabis compositionem dicere, ex vivo argento sulphureque coagmentatam, à vera Cinnabari tam distantem, quàm à leone simia: est in colore aliqua, nulla in re similitudo.* Notat *Gabriel Fallopius tr. de Metall. & Fossil. cap. 36.* quòd arte efficiatur Cinnabaris ita similis ei, qui effoditur, ut difficillimum sit alterum à reliquo dignoscere, cum uterque habeat eundem colorem, eandem consistentiam, & micæ internitentes. Ex *Vitruvio tamen Archite-*
ctur.

Etur. lib. 7. cap. 9. docet rationem dignoscendi unum ab altero. Hic ita loquitur: *Quando vis dignoscere Minium naturale ab arte factum, debes capere laminam ferream ignitam, & super ipsam ponere Cinnabarin, & tamdiu inibi relinquere, donec niger fiat: deinde finito, ut refrigeretur: & si videris, quod refrigeratus retinet suum colorem rubrum, dicas esse Cinnabarin naturalem: si autem contrahat colorem nigrum, dicito esse artificialem.* Modum dignoscendi unum ab altero hunc nos meliorem ducimus: Cinnabaris naturalis cum aduritur, flamma ejus illustrior est atque sincerior, nebulosior factitia, ex cujus rogo nihil restat. Restat ea, quam natura peperit, in qua vivi argenti scintillare micæ, in factitia quasdam quasi lineas crebriores hydrargyri videmus.

Ut verò differentia inter utramque manifestior fiat, paucis de Cinnabari artificiali discurrere nobis animus est. Qui Cinnabarin artificialem vulgarem primitus fecerunt, Mercurium in aurum mediante ære coagulare & convertere conati sunt, hypothese vulgari commoti, ut metalla reliqua, illud ex ære & Mercurio ortum habere. Sic pro hoc ipso probando citatur à *Majero lib. de septem Montib. planetar. c. 1. p. 43. Theophrastus Eresius, asserens lib. de lapidib. pag. 12. Calliam quendam Atheniensem fecisse Cinnabarin, cum se aurum facere præsumeret.* Et *Job. Fr. Picus Mirandula lib. 2. cap. 10. de Auro inventorem hujus Cinnabaris esse Bulcasin Arabem tradit.* Verum, ut ut assertum superius verissimum sit, tamen si locum *Theophrasti* cum *Excell. Georg. Wolffg. Wedelio Miscell. Curios. Germanic. Ann. 3. obs. 105.* examinemus accuratius, sensus illius non erit, compositionem Cinnabaris artificialis pictorum

rum

rum
artif
diè,
pura
Qui
C
& q
unci
octo
peti
naru
celsa
trad
E
scri
Me
cun
nig
alei
titi
nat
finc
ean
que
agi
fun
sup
tat
mù
Qu
cip
qu
qu
do

rum inventam esse à *Callia*, sed solummodò illud artificium, quo Cinnabaris nativa & mineralis hodiè, & quidem optimo modo, mediante aquâ, depuratur, cujus terminus usitatus est: *Schlemmen*. Quisquis ergò sit Auctor, nobis perindè est.

Cinnabaris hæc paratur ex *Œrio* vulgi corrente, & *Œre* communi ac puro; liquando nimirum *Œris* uncias quatuor, immiscendoque illi *Œrii* uncias octo. Ex hac mixtura, beneficio sublimationis repetitæ, nanciscimur Cinnabarin artificialem *Officinarum*, cujus exactam præparationem non *Paracelsus* solùm, sed alii quoque Medici & Chymici tradiderunt.

Eam *Paracelsus de natura rerum lib. 5. qui inscribitur de morte rerum naturalium*, sic proponit. Mercurius in Cinnabarin redigi si debeat, prius cum sulphure mortificandus, liquefaciendus, & in nigrum pulverem redigendus. Post ex cucurbita in alembicum sublimandus in formam lapidis hæmatitis. Clarior faciliorque videtur præparatio Cinnabaris artificialis *Joh. Schroderi & Guernerii Rolfincii*. Ille *Pharmacop. Medico-Chymic. lib. 3. c. 15.* eam ita efficit *℞. Œris com. ℥iij. vel ℥iv.* Huic liquefacto infunde *Œrii vivi ℔j*: Spatulâ ligneam benè agitando incorpora, donec *Œrius* à *Œre* planè consumptus videatur. Hinc massam refrigeratam tere super marmore atque sublima, ex sublimatorio lutato, igne primùm leni, deindè auctiori, &c. primùm ascendit fumus citrinus, paulatim rubescens. Quando itaque fumus nigro rubeus ascendere incipit, urge igne violentissimo horas quatuor vel quinque, & sublimabitur Cinnabaris, adhærescetque lateribus, quam exime, rejectis fecibus in fundo & capitello. Hic verò *Chym. in artis form. redact.*

*dact. lib. 5. sect. 5. cap. 4. sic eam præparat; quæ præparatio autem ferè cum priori coincidit. R. ꝑris com. ꝑiv. Ꝑrii current. ꝑbj. Liquefacto ꝑre, benè bacillo ferreo agitando, incorpora utrunque, donec Ꝑrius à ꝑre planè absorbeatur. Post massam frige factam tere super marmore, & inde in vas terreum. Superposito alembico vitreo, administratis ignis gradibus, ascendit fumus citrinus, aut luteus, mox nigro rubens. Post concrevit Cinnabaris ad latera vasis, & in alembico. Nigra licèt appareat, pulverifata tamen ruberrima fit. Elegans etiam valdeque utilis Cinnabaris præparatio est, quam habet *Albarus Alonsus Barba lib. de metall. & mineral. part. 1. cap. 34. ubi etiam cap. 35. Minium pro Cinnabari sumit, dicitque quòd sit rubrum.**

Cinnabarin hanc incertus quidam *Autor de Alchemia cap. 8. in Theatr. Chymic. vol. 3. vocat terram rubeam ponderosam. Componitur, inquit, argentum vivum cum sulphure vivo citrino, ita quòd insimul alterentur quodammodo à sua natura prima, & veniant unum & idem in una massa rubea, quam tunc vocamus terram rubeam ponderosam. Et illam terram rubeam, lucidam ac ponderosam nuncupat Morienus in libro suo ad Regem Hali & dicit: Fac ut fumus albus, id est, Ꝑrius, fumum rubeum, id est, ꝑre, capiat, & insimul ambo effunde, & conjunge, ita quòd par pondus apponatur. Et hæc compositio, sive dispositio, videlicet ista terra rubea, lucida, ponderosa, tota composita venalis invenitur.*

Quoniam verò hæc Cinnabaris artificialis est massa quædam concreta, ponderosa, rubea & lucida, hinc lapidi hæmatiti eam comparat *Paracelsus l. c. & fanè nihil aliud est, quàm lapis ruber cum nitore splendente, per sublimationem maximè, ex*

ꝑre

præ- & Srio vivo confectus. Lapidem dicimus,
 concretionem & integritatem ejus spectantes.
 Fiunt enim non parvæ massæ, eæque propter ar-
 gentum vivum ponderosæ. Deteri verò in pulve-
 rem potest, & sub hac forma nihilominus est Cin-
 nabaris. Ea rubedinis est nitentis, cum fibris ob-
 longis, ut Jnium. Nitor est utriusque partis com-
 ponentis, uti & rubedo, quàm ignis actu exhibet.
 Nam utrumque membrum potestate saltem rubet,
 intelligiturque utrumque commune ac purum. Ita
 enim de ære scribit *Geber in Magisterio Perfecto:*
Associatur argento vivo, & per sublimationem fit
Usifur: Item: mistum argento vivo, ipsum trans-
mutat in rubrum colorem; non in aurum aut argen-
tum, quæ aliqui istâ compositione quasiverunt. Imò,
 quid dicemus, solum æur ita efficax deprehenditur,
 ut ex ea Cinnabaris pulcherrima sit facta. Cum
 enim quidam crudum fixare Srium in aurum co-
 narentur, æur commune, quod flavum erat, coxe-
 runt aceto, lixivio vel urinis acerrimis per diem &
 noctem, usquedum album emerferit. Postmodum
 elevarunt à calce communi & calce ovorum, coxe-
 runt ac sublimârunt, idque multoties, combustile
 semper nihilominus extitit, licet album: eo tamen
 crudum fixare Srium in aurum conati sunt frustra,
 Cinnabaris tamen indè pulcherrima & omnium o-
 ptima, quæ unquam visa est, resultavit: hanc fixare
 putantes oleo æris per cæmentationem & fixatio-
 nem, apparentiæ nonnihil habuit, verùm secus,
 atque res ipsa desiderabatur, evenit. Vid. *Theatr.*
Chymic. vol. I. pag. 517. Hoc casu accidit. Certior
 verò parandi modus erit, si æri jungatur Srium.
 Quid enim aliud est Cinnabaris, quàm artificiosa
 compositio, vel mixtura duorum mineralium, æris

& ☿rii. Hinc etiam ☿ur ☉lis cum ☿rio ☿næ Philosophico junctum artificio, præstantissimam, elegantissimamque Cinnabarin dabit. Sic quoque *Avicenna lib. 2. tr. 2. cap. 47.* hunc in modum de Zaibach seu Argento vivo dislerit: *Uzifur fit ex argento vivo cum sulphure, & possibile est, ut rursus extrahatur ex eo, sicut ex Uzifur minerali, quod est de substantia argenti vivi.* Quod experimento comprobavit *Gasto Claveus in Apolog. Argyrop. & Chrysofop.* Excoquitur nimirum Cinnabaris factitia ex argento vivo & sulphure, & trita & mista oleo ☿ri, & igne valido in vase vitreo luto obstructo, in vaporem sursum elata, redit in argentum vivum, nec quicquam illi deperit. Idem in argento vivo sublimato evenit. Confer. *Quercetanus Tetr. graviss. capit. adfect. cap. 33. & Andr. Libavius Arcan. Chymic. lib. 7. cap. 18. & Apocalyps. Hermetic. part. 1. cap. 5.*

Hiscè dictis apparet, non esse novum, neque maledictum artis opus Cinnabrium factitium, sed pridem in *Persia, Ægypto, Africa & Hispania* à Chymicis paratum, ut jam tempore *Avicennæ* usus ejus celebris fuerit. Consentaneum est, primos inventores putasse, se metalla conflare posse, quandoquidem ex argento vivo & sulphure, tanquam principiis materialibus ea constare animadverterunt, fuitque hæc communis sapientum opinio. Recentiores quoque isti principiorum conjunctioni studuerunt. Hinc *Paracelsus lib. & cap. ult. de gradib. scripsit: Qui salis & Mercurii anatomiam in suum Ilech contulerit, habet arcanum ejusmodi, ut nullâ præterea medicinâ indigeat.* Est compositum magnum. Hujus analogiâ alii confecerunt ex omni misto oleum, salem & liquorem, nomine ☉lis, ☿ris &

& Ψ rii, trium principiorum essentialium in omni milto naturali, quibus purificatis, iterumque per imbibitiones, digestiones & coagulationes conjunctis, & circulando cum spiritu vini exaltatis, medicamenta excellentissima tandem paraverunt. Hi quidem aurum fixum & argentum, hoc est, medicinas, auro argentoque, soli & lunæ comparandas, sunt consequuti, sed illi parum admodum in re metallica profecerunt. Est quidem in Cinnabari artificiosa multum adjumenti; aurum enim figendi vim habet, hydrargyrum in argentum optimum, & hoc in aurum vertit, juxta *Andr. Libavium Syntagm. Arcan. Chymic. l. 6. c. 11. l. 7. c. 7. 8. & 9.* item *Apocalyps. Hermetic. part. 1. cap. 15.* multa ex eo parantur medicamenta chymica, & multa eorum etiam dicuntur Cinnabarina; suntque adhuc alia in eadem secreta, ad purgationem argenti vivi spectantia: sed metallicam vim neutrum habet, quæ neque tali conjunctione potest consistere. *Libavii Syntagm. Arcan. Chymic. lib. 7. cap. 25. & Apocalyps. Hermetic. part. 1. cap. 15.* Non utitur natura vulgaribus sterilibusque principiis, sed quæ jam informata sint metallicè, possintque promoveri perficique in metallum.

Notandum autem hîc est, dum in isto opere fuerunt Chymici, semper aliquid ingeniosius excogitatum fuisse. Quidam enim non res assumpserunt crudas, sed prius elaboratas, coctas purgatasque. Non ex quavis minera quæsitus est Ψ rius, sed aurea argenteave. Ex marcasita venis que auri & argenti sulphur petitum est: utrumque etiam aceto & sale aliisque acibus aquis & lixiviiis antè opus diligenter ablutum. Quin & Ψ rius ex auro, argento, Φ nio, bismutho est pro eadem Cinnabari extra-

ctus. Quidam assumunt reductum ex septies à Oleo & Oleo sublimato. Alii in ipsa Cinnabari purgant, ita ut novies reductus, toties cum purissimo Aere sublimetur. Alii etiam ipsorum metallorum solutiones aut Aëres adjecerunt, atque ita compositio facta est auctior ex Aëre crudo purgato, & corporum perfectorum: qui Aëres cum Aere ex marcalitis vel Zinno, adjecto puro minerali unitus, exhibuit pretiosam Cinnabarin, quæ reducta in argentum vivum, aliquoties est denuò sublimata, tandemque aquam Philosophicam, quam Aërem Philosophorum vocant, & per se potest præcipitari, figi, fermentari, & ad perfectam medicinam perducere, evomit. A Oleo post unam atque alteram sublimationem fit Cinnabaris perspicua, imprimis, si repetitò opere, denuò sublimetur. Alii adjiciunt Zinum, aut regulum ejus: nonnulli crocum Martis. Est, ut pro Aere sumatur auripigmentum, sandaracha, arsenicum, pro Oleo communi nitrum, quod esse minerale docuit experientia. Sed & Aëres cum solo Zinno componitur; undè Cinnabaris fit rubentissima. Aliquando cuprum apponitur: & ut retineantur feces in imo, ferri squamæ.

Et hæ sunt ferè materiæ ingredientibus constituentesque corpus Cinnabarinum, quod lapideâ specie, aut terreâ compactâ concrevit. Serviunt autem aliquando acetum, sal, lixivium, aquæ fortes & simil. quibus impuritas tollitur aut volatilitas figitur. Cum Aëris vulgari substituitur præparatum, flos Aëris aliàs dictum, à limatura chalybis & colcothare aliquoties in sublime propulsum, magisterium illustratur, exaltaturque essentiali accessu, sicut & cum pro argento vivo communi accipitur spiritus ejus nobilissimus ex Aëre præcipitato, aut sublimato solerter parato, extractus. Mo-

Modus apparatus plerumque constat sublimatione. Fieri tamen & cæmentatione, & fixatione reverberatoriâ potest. Sublimatio non semper fit in alembicum; sed aliquando etiam saltem ad materiæ superficiem, aut ollarum latera.

Finalis causa & usus ejus est varius. Aliquando paratur propter se principali instituto: aliquando propter aliud, ut nimirum Q rius vivus & communis vertatur in philosophicum medicinale & metallicum, sulphuræâ nigredine detractâ, & impuritate terreâ, & aqueâ superfluitate. Cinnabaris per se facta usu communi pictoribus inservit ad miniandas ædes aliasque picturas faciendas. Medicis utilis est ad suffumigia, emplastra & unguenta contra luem veneream, ut venenum venereum eò melius eliciatur, uti videre licet apud *Paracelsum*, *Herc. Saxoniam*, *Fernelium*, *Ioëlem*, *Capivaccium*, *Quercetanum*, *Botallum*, *Sennertum*, *Hartmannum*, *Baccium* & alios. Internè verò loco Cinnabaris J nii adhiberi nequit, cum venenata sit naturæ; licet non desint, qui, dum Specificum Cephalicum *Dn. D. Ioh. Michaelis* conficere volunt, loco Cinnabaris J nii, Officinarum Cinnabarin substituunt, sed non sine miseranda mortaliu clade; sulphur enim J nii, ex quo Cinnabaris J nii cum Q rio constat, naturæ est solaris; artificialis verò seu officinalis, cum præ communi parata, sæpè arsenicalis. Et eo magis etiam venenum suum exferit Cinnabaris, si cum arsenico sublimetur, quod cognoscimus ex eo, cum maximè splendet. Arsenicalis autem naturæ eam esse, exempla eorum, pròh dolor, testantur, qui usu ejus tum interno, tum externo, vel ægerrimè restituti, vel etiam planè mortui sint. Sic pictor quidam apud *Fernelium* in lib. de *Lue venerea*

& *Ioh. Schenckium lib. 7. obs. de Cinnab. obs. 1.* per inscitiam & imprudentiam Cinabrium admittens, in resolutionem & contractionem membrorum, unâ cum sævissimis aliis symptomatibus incidit, qui tandem ægerrimè peritissimorum Medicorum operâ restitui potuit. Et *obs. 2.* Nobilis quidam Adolefcens suffumigio ex Cinnabari, aliquoties in ulcere penis, ex impuro concubitu contracto, adhibito diem suum obiit.

Si verò quis Ψ rium vivum desideret purissimum, illum ex hac Officinarum Cinnabari elicere potest; hæc enim factitia est, ex Ψ rio cum ϕ re primùm mortificato, deindè sublimatione exaltato concinnata; quæ facilè quoque ferè tota in Ψ rium currentem convertitur; hoc est: ex libra una uncix quatuor propemodum exprimuntur, si calci vivæ admixta ex retorta vi ignis protrudatur: quæ quidem Ψ rii præparatio longè melior ac exquisitior est vulgari, egregiumque in medicina sortitur locum; ex eo siquidem arte Chymicâ præstantissima, nobilissima saluberrimaque parantur medicamenta. Ita *Andr. Libavius Apocalyps. Hermetic. part. 1. cap. 4.* hunc Præcipitatum aureum dulcem præscribit. \mathcal{R} . Vitrioli, Nitri, Aluminis plumosi ana part. æqual. Destilla more aquæ stygiæ vulgaris, donec desinant guttæ. Sume Ψ rii ex Cinnabari reducti & optimè purgati partes duas, Auri partem unam. Fac amalgama, quod sæpius aquâ calidâ ablue, & per pellem exprime; ut purgetur mundissimè, poteris reductum ex sublimato Ψ rium pro Cinabarino assumere. Amalgamati affunde aquam prædictam. Digere: destilla, ut prius. Fac idem tertio. Tandem auctiori igne ad siccitatem perducito. Cape hoc præcipitatum: affunde ei
aquam

aquam albuminum ovorum: digere, destilla: affunde novam, similiterque perge. Idem fac tertio, ut omnis acrimonia extrahatur. Postea imbibe hunc præcipitatum spiritu vini: fatis potatum in cella solve deliquio. Fiet liquor dulcis: coagula: serva. In usu solvitur vino vel alio liquore, nec petit fundum. Dosis ejus est à grano uno ad plura. Et *Syntagm. Arcan. Chymic. lib. 7. cap. 25.* hoc notat Arcanum. Cape *Œrium sublimatum Venetum*, eumque adhuc quinquies sublima cum novo sale, ter per se. Quòd si eum aqua cœlesti solvente solveres, & adhuc ter sublimares, pretiosissimum faceres arcanum. Sume hoc, & pulveratum misce cum argento vivo ex Cinnabari reducto. Sublima. Si primâ vice non sublimatur, remisce omnia, & denuò sublima. Ita duo venena destruunt se mutuò fitque salutaris medicina. Dosis ejus est à granis quatuor ad decem. Et sic plura reperiuntur etiam medicamina apud *Libavium*, quæ *Œrius* ex Cinnabari reductus ingreditur. Aliàs quidem ex observatione constat, septuagenarium fuisse à pueritia Cinnabaris confectorem, qui ad levem contactum vel appensum ducati illicò illum dealbare potuerit.

Egregia quoque sunt medicamenta, quæ ex ipsa Cinnabari sibi Chymici comparant. Sic enim *Joseph. Quersetanus Terr. graviss. capit. affect. cap. 33.* fur liquat in vase terreo vitreato, cuique liquato sensim postea *Œrium* affundit, ad dimidium *Œris* pondus: ubi omnia probè spatulâ ferreâ aut ligneâ agitât & commiscet, dum spatula illa lota calce nigra obducatur, quæ tùm sublimationi, in vase congruo, ad sublimandum posito, apta est. Hâc ratione *Œrius* ruber elevatur, qui Minium aut Cinnabrium

brium refert: ejusque est dosis pondus granorum trium, quatuor, aut quinque, ut fiat medicamentum ad sudores educendos præstantissimum. Ex eodem etiam fieri queunt præcipitata candidissima, cum liquore ejusdem Φ ris, ex uno eodemque fonte hausta, miræque virtutis in purgando & sudores eliciendo, variis morbis, imò vel epilepsis, apoplexiis, paralyfibus opportunissima, si dextrè à Medico administrantur.

Turpethum suum Minerale, seu Aquilam Cælestem *Paracelsi* & *Phædronis* ita nobis reliquit. Si Φ rius cum spiritibus vitriolicis ipsius Φ li, aut Θ lis gemmæ, aut Θ lis communis, aut Θ lis petræ præcipitatus fuerit, qui penè omnes eandem naturam possident, eisdemque ferè aut similes effectus producant, si optimè Philosophico more præparati fuerint: hic Φ rius, si ex Cinnabari artificiosa vel minerali extractus fuerit, supplebit Φ riorum corporum metallicorum defectum, quibus caruerimus. Isque Φ rius præcipitatus ita eleganter artificio dulcoratus reddetur, & mansuetus, ut longè lateque vulgarem viribus ac effectis superet. Ex eo porro, si cum aqua philosophica (cujus spiritus facilius quàm aquæ fortis, separantur) præcipitatum fecerimus, additis fluxibus Φ ri & Θ tri, omnia perfectè contemperantibus ac edulcantibus, id bonitate alia præcipitata longè superabit. Ast si in eadem aqua philosophica alterum duorum luminarium intinxerimus ac dissolverimus, eidemque aquæ Φ rios Cinnabaris mineralis aut Γ ni scorsim immerferimus ac solverimus, cum minore elegantis reguli stellati portione addita: omnibus dein rectè permixtis & obumbratis, si crebris cohobationibus ac reverberationibus

exerceantur, & ex arte edulcorentur, indè Turpethum Minerale nascetur, vel Aquila Cœlestis *Paracelsi* & *Phædronis*: quod Turpethum trium, quatuor, quinque aut sex granorum pondere vino infusum, exhibitâ ejus colaturâ, admirandos effectus operatur, leni tamen & facili nec molestâ evacuatione corpus exercens. Et ne eorundem granorum pereat vis, novæ subindè infusiones iterari & propinari commodè possunt. Atque hoc præstantissimum, nec satis unquam laudandum remedium est, adversus omnis generis lues, epilepsias, paralyfes, nec non hydropes, sicuti testatur *Paracelsus tom. 5. pag. 295.* Arcanam siquidem vim habet auferendi aquositates hydropicas, quod nec colocynthis, hermodactyli, esula & turbith præstare possunt; hæc enim poros non ingrediuntur, ut *Qrius* facit.

Cinnabarin suam præcipitatam ita describit *Andr. Libavius Apocalyps. part. 1. cap. 4.* Cinnabaris Officinarum uncia una conteratur cum Salis duabus drachmis. Missis in cucurbitam affunde Spiritus acidi *gris* uncias tres. Digere in cinere calente per triduum. Tandem aucto igni humiditas expiret, & massa alba, quæ relinquitur, edulcoretur crebris lotionibus. Dantur grana quatuor, quinque aut sex in morbo venereo. Plura videantur apud *Eundem in hoc capite 4. & 7.*

Ex sulphure, argento vivo & regulo *Œnii* videtur panaceam suam cudisse *Amwaldus*. Potest viginium ex Cinnabari liquor proffari, qui multum queat in morbis contumacissimis, præsertim addito *Œnio*. Deindè repetitis sublimationibus acquirit Cinnabaris vim sudorificam, attenuatâ ejus substantiâ, quam in crassitie priorè non habebat. Addit *Quercetanus l. 6.* ex eadem reduci argentum

vivum, post septimam nimirum sublimationem. Id si præcipitetur spiritu acido ꝑris, in pulverem album abit, qui est sudorificum præclarum. Cinnabaris macerata prius oleo ꝑri, deinde spiritu vini abluta, & in subtilissimum pulverem detrita, cum succo limoniorum vel citri, vel etiam aliis vehiculis exhiberi potest. Sæpè sublimata Cinnabaris, interjectis reductionibus, & novis ꝑris purgati floribus additis, transit in Solem Philosophorum, cuius Ꝓrius excellens est remedium. Quod si hunc misceamus cum Ꝓrio auri, aut argenti, aut martis, & vel præcipitemus, vel aliâ solertiâ exaltemus (possumus enim cum ꝑre, vel ꝑ libus sublimare, figere, &c.) vim medicamenti augebimus. Sol iste Rubinus etiam dicitur, quamquam non is fit, qui in majore fit Arcano Lapidis Philosophici. Ex decies præparata Cinnabari *Birellus lib. 4. Alchem. cap. 9.* extrahit ignem naturæ; quo nomine vocatur etiam medicamen ex Ꝓte, aliudque ex Ꝓrio sublimato, & similibus rebus, præsertim tartaro & sale armoniaco; undè & aurum tantum empyreuma trahit, ut nulla naphtha ei sit comparanda, uti ex *Penoto, Crollio, & Quercetano* notum est. Recipe Pl. ꝑris opt. elaborat. partem unam, Argenti vivi, aceto purgati partes duas. Misce de more ac sublima. Sublimato contrito adde dimidium pulveris talci in calcem redacti: conterere & in camino reverbera ad albedinem. Massam denuò tere, ac contempera cum calce talci, reverberaque, repetens eundem laborem etiam decimâ vice, semper calcinatum conterendo, & aceto stillatitio irrigando, exsiccandoque & postea sublimando. Ex hoc extrahitur quinta essentia pauca per quintam essentiam vini, ad digiti altitudinem affusam. Digeritur tri-
duò.

duò in balneo vase clauso pice, mastiche & cerâ mistis. Effusâ priore solutione, apponitur nova essentia vini, quousque nihil amplius solvatur. Abstracto spiritu vini, ignis naturæ manet in fundo, cujus usus est ad Aurum potabile ex calce folis faciendum.

Solertiâ verò Chymicorum variæ Cinnabares parari queunt, rubra nimirum, aurea, rubina, alba, perspicua, opaca, cœrulea, violacea, simplex, composita, &c.

Cinnabaris simplex hæc quomodo paretur, ex *Autoribus* jam dictis, imprimis verò ex *Andr. Libavio Syntagm. Arcan. Chymic. lib. 7. cap. 25.* *Alexio Pedemontano lib. 6. de Secret.* *Joh. Jacob. Weckero de Secret. lib. 10. cap. 11.* *Birello Alchym. lib. 11. cap. 8. & seq.* *Isaaco Hollando Oper. Mineral. cap. 1. 14. & seq.* *Francisco Alexandro Vercellensi Apoll. rad. 10. in ung. ex sandyc.* *Alvaro Alonso Barba de Metall. & Mineral. generat. part. 1. cap. 34.* & aliis manifestum est. Breviter & citò simplicem Cinnabarin sic facit *Theophrastus Paracelsus in Appendic. ad Chirurg. magn. manual. 1.* Recipe ¶ ur, & dissolve unam partem, & ¶ ris partes duas. Post infrigida, & pone in ollam devitreatam, & sublima, sed ascendit primùm fumus purpureus, deindè rubeus; postea cessa.

Cinnabarin Philosophicam ad figendum *Andr. Libavius Syntagm. Arcan. Chymic. lib. 7. cap. 25.* ita efficit. Libram nimirum unam hydrargyri, & quadrantem ¶ ris permistam sublimat. Sublimatum reducit per descensum, pereuntibus ferè duabus unciis hydrargyri. Argentum vivum reductum cum novo ¶ re sublimat, iterumque reducit. Fit hoc tertio: qui ¶ rius hinc exit, jam paratus est pro

sublimatione quarta : cum qua cæmentatur argentum granulatum, ut ex eo aurum colligatur, & Cinnabaris Srius in argentum mutetur. Qui Srius ex tali Cinnabari revocatus in vitam est, dicitur figi granula argenti, cum qua prius Cinnabaris fuerit cæmentata, addita & ea granula, quæ fit ex argento ex Cinnabari elicito. Quidam Srium aceto mortificatum immiscent duplo Sri celeri manu, postquam est eliquatum. Sed hæc pro pictoribus: quamquam ad medicinam quidam commendent.

Præstantior fit Cinnabaris ex simplici sulphure, duplici mercurio, & tertia parte salis armoniaci. Sunt qui non commune Sri accipiunt, sed sublimatum prius à calce viva, vitriolo & sale armoniaco.

Cinnabarin perspicuam hoc modo facies. Sublima Sri & Srium secundum artem: sublimato adde parem salern præparatum, vel alumen. Misce: sublima: repete hoc, donec pelluceat.

Cinnabaris rubicundissima fit ex regulo Sri , adjecto Sri per sublimationem. Cum arsenico, sulphure & croco Sri sublimatur Srius , efficiturque Cinnabaris item rubicundissima.

Cinnabaris aurea sic componitur. Ex Srio sublimato rubro extrahitur tinctura per cæleste menstruum *Lullii* primùm, deindè per quintam vini essentiam tartarifatam. Extracta coagulatur, & solvitur deliquio. Solutio coagulatur, adjecto liquore auri, iterumque solvitur in fimo, balneo, vel alio modo: vel etiam in forma coagulata asservatur, cum facîle liquecat humidis ad instar salis. Hoc medicamentum sanat morbos internos gravissimos, & fundamentum ponit externis quoque facîle curandis, planè dosi exiguâ ex jusculis certis, vel etiam ex vino sumptum. Ru-

Rubinum Cinnabarinum, sed in externum duntaxat usum, sic descripsit *Basilius Valentinus in Triumpho Antimonii*: Sulphuris trienti eliquato super pruna leni immisce Argenti vivi selibram cum baculo, ut fieri consuevit in opere Cinnabaris. Massæ contritæ admisce Antimonii pulverisati & Sandarachæ metallicæ ℥iv. Croci ꝑtis ℥ij. Farin. laterit. ℥viii. Sublima secundum naturam. Elevabuntur cum Cinnabari crystalli, rubinorum orientalium pulchritudine potiores, sed fugitivi. Hos selectos perfunde aceto stillatitio acri, & extrahe, ut tincturæ solent. Extractions in balneo destilla leniter, ut pulvis remaneat, quem in marmore lavigatum denuò per vini spiritum extrahe. Spiritum tinctum digere in balneo blando per mensem (id quod pro circulatione est ad exaltandum medicamen) tandemque humore subducto per distillationem, essentiam relictam pulveratam in concham pone, & super aqua in cupa cellæ natære finito. Ibi in liquorem diffluet limpidissimum, cujus usus est ad ulcera vetera contumacia, quibus illinitur saltem. Illita verò teguntur emplastro punctorio cum certa spe sanationis.

Fit etiam Cinnabaris cum sale & sulphure sæpius sublimata ita perspicua, ut etiam carbunculos orientales provocare possit: vel vulgare sublimatum, adjecta tincturâ solari, vel martiali sæpè iterum sublimatur, ut fiat Cinnabaris instar carbunculi perspicui. Hanc quoque inebriatam salis armoniaci & tartari liquoribus, dissolvere per deliquium possumus, argenti vivi sublimati modo. Aliquando, omisso Θ -lo, per solum Θ lem exaltatur; quo pacto fit & arsenicum artis, similiter eliquabile. Antimonium nihil aliud est, quam massa cruda ex com-

mi.

miftione sulphuris, hydrargyri, falis & arfenici. Si itaque per fe quoque fublimetur, debet Cinnabarin puram exhibere, pro qua flores edit. Quando autem abluitur, coquiturque, donec confidentiam Cinnabaris accipiat, nihil afpectu diftat à Cinnabari punicea. Rectius autem regulus ejus prioribus duobus mifcetur. Vel macera Znium in aqua forti, deftilla, additoque argento vivo, fublima. Ut mifceri fic poffint, ovorum albumina funt adjicienda. Perfectiffimam autem Cinnabaris confectionem hanc ducimus: Argentum vivum contere cum fale tofto, donec fal nigrefcat, & hydrargyrus occultetur. Reduc deftillatione per retortam in aquam frigidam. Repete id ter quaterve. Poftea cape Glum præparatum, & ei immifce Zrium purgatum. Tere: fublima primùm lanâ bombycinâ obftructo orificio, ut abfcedant humidi fpiritus. Id fit duabus horis. Aliis duabus, aucto igni & vafe obturato, in collum matratiſſevehetur fplendens & albus. Hunc ferva. Fac & flores Zris arte. Hos eliquato in patina fictili. Sit in promptu Zrius prius præparatus, inque fubtilem farinam detritus. Tu move Zur fuſum; miſter per anguſtiſſimum fetaceum pulverem infeminet, donec exactè miſceatur. Vide, ut id fiat cautâ nare. Motus ſeu agitatio fit velociffimè cum ſpatha lignea; indè evadit ſulphur nigerrimum. Hoc factò, ſeponatur ab igni, ſed ne ceſſes verfare donec frigefcat, & maſſa nigra evadat, quæ magnesia dicitur. Contere hanc in pulverem ſubtilem, & in matratiſſium immitte, fublimaque eâ diligentia, quâ uſus es prius; id fieri ſolet trium horarum ſpatio, orificio obftructo cotoneâ lanâ. Indè augetur ignis, & intenditur plus, quàm in ſublimatione priore.

Hæc

F
ficut
mid
& ar
Cin
cum
iam
Fit
fulp
nun
bul
per
fict
cha
lim
lute
tun
teri
ani
cul
uti
aut
fic
chi
C
ph
ma
cal
fun
all
ca
or
ca
Ju
nu

Hæc est perfecta Cinnabaris ad medicinam, perficiturque sex horis; quarum tres requirunt humidis spiritus, tres sicci. Eodem modo sublimatur & arsenicum, auripigmentum aliaque multa. Ex Cinnabari verò ζ rius reduci debet, & præcipitari cum ζ rio auri, ad internos morbos. Ex eadem etiam fit ζ rius vitæ, vel extrahitur essentia quinta. Fit & per cæmentum. Argentum vivum miscetur sulphure s. a. Massa contrita irrigatur aquâ albuminum ovorum, ut fiat pulticula; quæ illinitur tabulæ crassitie duplicis dorsi cultelli. Antequam verò perarescat, divide in portiones. Sume patinam fictilem plani fundi, immitte ordinem limaturæ chalybis: impone segmenta pulticulæ, iterumque limaturam, & sic deinceps ad summum. Patinam luto mumi, & claude benè. Colloca in ignem lentum cinerum per octiduum, donec rubescat. Poteris & eâ Cinnabari uti, quæ argento vel auro fuit animata, seu, ut loquuntur, fixa. Hæc enim proculdubio ad luem veneream est accommodatissima; uti nec aspernanda est, quæ cæmentatur cum cupri aut ferri croco. His verò modis argentum vivum sic purgatur, ut ad magnum magisterium & polychresta medicamenta fiat aptissimus.

Cinnabarin albam & fixatam legimus apud *Theophrastum Paracelsum in Appendic. ad Chirurg. magn. Manual. I.* Recipe Cinnabarin, & alumen calcinatum, & sal commune præparatum. Tere simul cum vino ardenti, & sicca, & sublima, & dealbetur & fixetur. Vel: Recipe alumen, tartarum calcinatum, sal commune, Cinnabrium ana. Quæ omnia sublimentur quater, & fiet album. Et in forti capitello fit album, si bullias per noctem. Item Jupiter extinctus in oleo ζ ri septies aut plus, fit bonus, &c.

Cin-

Cinnabarin Arsenicalem albam habet *Job. Bapt. Porta Mag. lib. 5. cap. 5.* ubi pro sulphure arsenicum & tartarum substituit, facitq; argenteam Cinnabarin, quæ triplo æri immista, argentum reddit optimum, album, dulce & malleabile. Ovo nimirum Cyprio, cujus hemisphæria exactè claudi possint, ne respirent, immittantur pares partes arsenici albi, argenti vivi & tartari subtiliter comminutorum & contritorum. Globus argillâ perlitus, & resiccatus, inferatur in prunas, quarum igni modico horis sex incalescat, inde aucto calore excandescat totus. In concavo invenietur sublimatum argenteum.

Cæruleam Cinnabarin describit *Birellus Alchym. lib. II. cap. III.* Argenti vivi partes tres, plumbi, salis armoniaci ana partes duæ sublimantur, donec fumus cæruleus exeat, Notandum, quòd bacillo ligneo debeamus foramen obstruere, eumque retrahere audito strepitu quasi frangendi vitri. Vel Recipe Mercurii quadrantem, Sulphuris unciam, salis armoniaci drachmas tres. Misce: sublima. Cum fumus cæruleus apparet, injice aliquid argenti. Quò plus, hoc melius. Cum liquatum est, refrigerat, teraturque exactè. Si æs adjiciatur, fit violacea.

C A P U T IX.

Differentiam aliqualem inter Cinnabarin Mineralem & Cinnabarin Antimonii suscipit.

ADmodum parum videtur distare Cinnabaris mineralis, seu Minium naturale à Cinnabari

¶nii